

Ezra

Hay Aat Ten Liblu

Hay Nangitudo' eten Liblu: mid mapto' ya hi Ezra an padi.

Hay Nangitud'an Ezra eten Liblu: nan Hudyu.

Hay Aat ten Liblu: nan Liblu an Ezra ya nan Liblu an Nehemiah ya na'ohhan libluh din penghana.

Hay Pohdon nan Ngadan ten Liblun Ibaga: nan bumadang.

Hay Gutud hi Nangitud'anan ten Liblu: hidin numbattanan di 458 B.C. hi engganah din 433 B.C.

Hay Teman ten Liblu: hay nahayhaynod an na'at hidin numbangngadan nan Hudyud Israel an nalpud Babylon.

Hay Outline ten Liblu:

Hay nangipangpanguluwan ZERUBBABEL hinan Hudyuh din HOPAP di numbangngadandad Israel hi nalpuwandad Babylon (1:1—6:22)

Hay nangipangpanguluwan EZRA hinan Hudyuh din MIYADWAN numbangngadandad Israel hi nalpuwandad Babylon (7:1—10:44).

*Hay Nangiyulldinan Cyrus ta Numbangngad nan Hudyuh ad Jerusalem
(II Chron. 36:22-23)*

¹ Ya heden hopap di tawon* hi numpapto'an Cyrus† an alid Persia‡ ya impanomnom Apo Dios ay Cyrus ta way atonan mangiyammah nan uldin ta mibahan amin hinan lugal eden babluy an pumpapto'ana. Ya manu ay na'at di umat hina ya ta mipa'annung din impa'innilan Apo Dios hinan propetanan hi Jeremiah.§

² Ya umat hituy inalin Cyrus an alid Persia:

“Hi Apo Dios an madayaw ad abuniyan ya Hiyay namto' ay ha"in ta ipapto"un amin tun alutaluta. Ya pento'a' goh ta ipiyamma' nan Timplun pundayawan ay Hiyad Jerusalem hidid Judah. ³ At hi Apo Dios di mimiddum hinan mamhod an mumbangngad ad Jerusalem ta bumadangan mun'ammah nan Timpluna. Hiyay Dios nan holag Israel ya Dios hi ad Jerusalem.

⁴ Ya malgom hinan tataguna an din na'angang an numpunhitud Babylon an munhapul hi badang ta way atonan mumbangngad ya mahapul an badangan nan heneggona ta idatandah silver, ya balitu', ya nan udumnan mahapul. Ya iddumyu nan a'animal ta way mun'odon, ya pi'yidatyu goh nan mahapul hinan Timplun Apo Dios hidid Jerusalem.”

⁵ Ya nan mumpangipangpanguluh nan ahimpahimpangapud Judah, ya ad Benjamin, ya nan papadi, ya nan holag Levi, ya nan tatagun nangipanomnoman Apo Dios ya nundadaandan umuy

* **1:1** Unu 538 B.C. † **1:1** Hay nun'alianad Persia ya hidin 538-530 B.C. ‡ **1:1** Gapu ta inabak da Cyrus nan iBabylon at hinakupday babluyda goh, mu nan pumpapto'an Cyrus ya ma'alih Pumpapto'an di Media-Persia. § **1:1** Jer. 25:11-12; 29:10.

an mangiyammah nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem. ⁶ At an amin nan heneggonda ya bimmadangdan immidatdah nan mahapul an silver, ya balitu', ya nan gina'u, ya a'animal ta way mungkalga, ya nan udumnan nun'anginan gina'u, ya nan midat hinan Timplu. ⁷ Ya impa'alan goh nan Alin hi Cyrus din gina'un nan Timplun Apo Dios an hinamham Nebuchadnezzar hi ad Jerusalem an inyuynan inhinah nan timplun nan bulul. ⁸ Ya hi Mithredath* an mangmangdon hi pihhun nan babluy di nangipa'alaana ta enyapna, ya unna idat ay Sheshbazzar† an ohan ap'apun Judah.

⁹ Hay uyap di nidat ya tulumpuluy malukung an balitu' di niyamma, ya hinlibuy malukung an hay silver di niyamma, ya duwampulu ta hiyam di duyu, ¹⁰ ya tulumpuluy i"itang hi malukung an hay balitu' di niyamma, ya opat di gahut ta han himpuluh pamahan an hay silver di niyamma, ya hinlibu goh hinan udumnan gina'u. ¹¹ Ya hay lammung an amin nan gina'un hay balitu' ya silver di niyamma ya lemay libu ta han opat di gahut. At inta'in Sheshbazzar din gina'u ta didan amin hidin tatagun natiliw di numbangngad ad Jerusalem.‡

* **1:8** Hay pohdonan ibaga ya *indat Mithra*, ya hi Mithra ya ohan bulul di iPersia. † **1:8** Hay pohdonan ibaga ya *Sin, baliwam hi amam!* Ya hi Sin ya ohan bulul nan iBabylon, ya hay bulan anuy impapto'na. Mu hi Sheshbazzar ya Hudyu nin an ta'on un hay ngadana ya ngadan di iBabylon. ‡ **1:11** Hay numbangngadan Sheshbazzar ad Judah ya na'at hidin 537 B.C.

2

Hay Uyap din Natiliw an Numbangngad (Neh. 7:6-73)

¹ Ya hiya hatu din tatagun tiniliw din Alin hi Nebuchadnezzar ta inyuynad Babylon ta hidiy nihinanda, at nakakda ta numbangngaddad Jerusalem ya ad Judah, ta an amin nan hinohha ya numpapanguydah nan babluy an nalpuwanda tuwali. ² Ya hay nangipangpangulun dida ya hi Zerubbabel, ya hi Jeshua, ya hi Nehemiah,* ya hi Seraiah, ya hi Reelaiah, ya hi Mordecai, ya hi Bilshan, ya hi Mispar, ya hi Bigvai, ya da Rehum ay Baanah.

Hiya hatuy uyap nan holag Israel an nan hino-hhan ahimpahimpangapuh numbangngad:

³ Nan holag Parosh ya duway libu ya han hinggahut ta han napitu ta duwa,

⁴ ya nan holag Sephatiah ya tuluy gahut ya han napitu ta han duwa,

⁵ ya nan holag Arah ya pituy gahut ya han napitu ta han lema,

⁶ ya nan holag Pahath-Moab an nalpuh holag da Jeshua ay Joab ya duway libu ya han waluy gahut ta han himpulu ta duwa,

⁷ ya nan holag Elam ya hinlibu ya han duway gahut ta han nabongle ta opat,

⁸ ya nan holag Zattu ya hiyam di gahut ya han napat ta han lema,

⁹ ya nan holag Zakkai ya pituy gahut ta han nanom,

* **2:2** Nob'on an tagun nangitudo' hinan Liblu an Nehemiah.

¹⁰ ya nan holag Bani ya onom di gahut ya han napat ta han duwa,

¹¹ ya nan holag Bebai ya onom di gahut ya han duwampulu ta han tulu,

¹² ya nan holag Azgad ya hinlibu ya han duway gahut ta han duwampulu ta duwa,

¹³ ya nan holag Adonikam ya onom di gahut ya han nanom ta han onom,

¹⁴ ya nan holag Bigvai ya duway libu ya han nabongle ta han onom,

¹⁵ ya nan holag Adin ya opat di gahut ya han nabongle ta han opat,

¹⁶ ya nan holag Ater an nalpuh holag Hezekiah ya nahiyam ta han walu,

¹⁷ ya nan holag Bezai ya tuluy gahut ya han duwampulu ta han tulu,

¹⁸ ya nan holag Jorah ya hinggahut ya han himpulu ta han duwa,

¹⁹ ya nan holag Hashum ya duway gahut ya han duwampulu ta han tulu,

²⁰ ya nan holag Gibbar ya nahiyam ta han lema.

²¹ Ya nan tatagun din numpunhitud Bethle-hem ya hinggahut ya han duwampulu ta han tulu,

²² ya nan tatagun din numpunhitud Ne-tophah ya nabongle ta han onom,

²³ ya nan tatagun din numpunhitud Anathoth ya hinggahut ya han duwampulu ta han walu,

²⁴ ya nan tatagun din numpunhitud Az-maveth ya napat ta han duwa,

²⁵ ya nan tatagun din numpunhitud Kiriath

Jearim, ya ad Kephirah, ya ad Beeroth ya pituy gahut ya han napat ta han tulu,

²⁶ ya nan tatagun din numpunhitud Ramah ya ad Geba ya onom di gahut ya han duwampulu ta han oha,

²⁷ ya nan tatagun din numpunhitud Mikmash ya hinggahut ya han duwampulu ta han duwa,

²⁸ ya nan tatagun din numpunhitud Bethel ya ad Ai ya duway gahut ya han duwampulu ta han tulu,

²⁹ ya nan tatagun din numpunhitud Nebo ya nabongle ta han duwa,

³⁰ ya nan tatagun din numpunhitud Magbish ya hinggahut ya han nabongle ta han onom,

³¹ ya nan tatagun din numpunhitud nan oha goh an babluy an mungngadan ad Elam ya hinlibu ya han duway gahut ta han nabongle ta opat,

³² ya nan tatagun din numpunhitud Harim ya tuluy gahut ta han duwampulu,

³³ ya nan tatagun din numpunhitud Lod, ya ad Hadid, ya ad Ono ya pituy gahut ta han duwampulu ta lema,

³⁴ ya nan tatagun din numpunhitud Jericho ya tuluy gahut ta han napat ta lema,

³⁵ ya nan tatagun din numpunhitud Senaah ya tuluy libu ya han onom di gahut ta han tulumpulu.

³⁶ Hiya hatuy uyap nan ahimpahimpangapun papadin numbanggad:

Nan holag Jedaiah an nalpuh holag Jeshua ya hiyam di gahut ta han napitu ta tulu,

³⁷ ya nan holag Immer ya hinlibu ta han nabongle ta duwa,

³⁸ ya nan holag Pashhur ya hinlibu ya han duway gahut ta han napat ta pitu,

³⁹ ya nan holag Harim ya hinlibu ta han himpulu ta pitu.

⁴⁰ Hiya hatuy uyap nan holag Levi an num-banggad:

Nan holag da Jeshua ay Kadmiel an nalpuh holag Hodaviah ya napitu ta opat,

⁴¹ ya nan kumakanta an nan holag Asaph ya hingгахut ta han duwampulu ta walu,

⁴² ya nan mun'adug hinan pantaw di Timplu an nan holag da Shallum, ya hi Ater, ya hi Talmon, ya hi Akkub, ya da Hatita ay Shobai ya hingгахut ta han tulumpulu ta hiyam.

⁴³ Ya nan muntamuh nan Timplu ya didana nan holag di himpangapun da Ziha, ya hi Hasupha, ya hi Tabbaoth, ⁴⁴ ya hi Keros, ya hi Siaha, ya hi Padon, ⁴⁵ ya hi Lebanah, ya hi Hagabah, ya hi Akkub, ⁴⁶ ya hi Hagab, ya hi Shalmal, ya hi Hanan, ⁴⁷ ya hi Giddel, ya hi Gahar, ya hi Reaiah, ⁴⁸ ya hi Rezin, ya hi Nekoda, ya hi Gazzam, ⁴⁹ ya hi Uzza, ya hi Paseah, ya hi Besai, ⁵⁰ ya hi Asnah, ya hi Meunim, ya hi Nephussim, ⁵¹ ya hi Bakbuk, ya hi Hakupha, ya hi Harhur, ⁵² ya hi Bazluth, ya hi Mehida, ya hi Harsha, ⁵³ ya hi Barkos, ya hi Sisera, ya hi Temah, ⁵⁴ ya da Neziah ay Hatipha.

⁵⁵ Dida hatuy holag din baal Solomon, an da Sotai, ya hi Hassophereth, ya hi Peruda,

⁵⁶ ya hi Jaala, ya hi Darkon, ya hi Giddel, ⁵⁷ ya hi Shephatiah, ya hi Hattil, ya da Pokereth-Hazzebaim ay Ami.

⁵⁸ Ya an amin nan holag din hinohhan baal Solomon ya tuluy gahut ta han nahiyam ta duwa.

⁵⁹ Ya wada goh di udumnah ni'bangngad an nalpud Tel Melah, ya ad Tel Harsha, ya ad Kerub, ya ad Addon, ya ad Immer, mu agguy na'innilah unda nitulang hinan holag Israel.

⁶⁰ Ya nan holag da Delaiah, ya hi Tobiah, ya hi Nekoda ya onom di gahut ta han nabongle ta duwa.

⁶¹ Ya nan holag din papadi an da Hobaiiah, ya hi Hakkoz, ya hi Barzillai (an din nanga-hawah nan ohan babain imbaluy Barzillai an iGilead an namunat hidin ngadan din ommod nan ahawana ta hiyay ngadana). ⁶² Ya mi'id di impa'inniladah nan a'apudah ad holag ay dida, at adida middum an mumpadi. ⁶³ At nan gobelnadol ya adina abuluton di panganandah nan ne'nong ay Apo Dios ta engganay un waday padin nanginnilan mangitamuh nan Urim ya Thummim.

⁶⁴ Ya hay uyap an amin nan numbangngad ya napat ya han duway libu ta han tuluy gahut ya han nanom. ⁶⁵ Ya nat'on nan linala'i ya binabain baalda an pituy libu ya han tuluy gahut ta han tulumpulu ta pitu, ya wada goh di duway gahut an linala'i ya binabain kumakanta. ⁶⁶ Ya hay uyap di kabayuda ya pituy gahut ta han

tulumpulu ta onom, ya nan mulst† ya duway gahut ta han napat ta lema, ⁶⁷ ya nan kamiluda ya opat di gahut ta han tulumpulu ta lema, ya nan dongkida ya onom di libu ya han pituy gahut ta han duwampulu.

⁶⁸ Ya unat goh nidatongda nan udum an mangipanguluh nan Timplud‡ Jerusalem ya immidatdah nan udumnan mahapul hi ma'usal an miyammah nan Timplun Apo Dios. ⁶⁹ Ya indatdan amin di mabalin an idatdah ma'usal hinan Timplu an lemay gahut di kilun balitu', ya duway libu ya han pituy gahut ta han duwampulu ta pituh kilun silver, ya hinggahut hinan lubang di papadi.

⁷⁰ Ya nan papadi, ya nan holag Levi, ya nan kumakanta, ya nan mun'adug hinan pantaw di Timplu, ya nan baal hinan Timplu ya immuydan numpunhituh nan babluyda ta didan amin hinan tatagu. At an amin nan holag Israel ya immuydan numpunhituh nan babluy an din nunhituwandah din hopapna tuwali.

3

Nan Hopap di Nun'onngandah nan Balun Pun'onngan

¹ Ya heden gutud di miyapitun bulan eden tawon* hi numpunhituwandah nan babluy ya immuyda ta na'amungdah di. ² Ya hi Jeshua

† **2:66** Bahaom nan footnote di I Ki. 10:25 ta innilaom di aat nan muls. ‡ **2:68** Mid pay niyammah Timplun Apo Dios ad Jerusalem, at hay itudun te ya nan napa'in lugal hi awadana.

* **3:1** Unu Tishri/Ethanim (September-October), 537 B.C.

an hina' Jozadak, ya nan i'ibbanan papadi, ya hi Zerubbabel an hina' Shealtiel, ya nan tutulangna ya diday nangiyammah din pun'onngan ay Apo Dios an dayawon nan holag Israel ta way pange'nongandah nan Onong an Moghob ta miyunnudan hinan nitudo' an inyuldin Apo Dios an indatnan Moses.† 3 Ya ta"on unda tuma'ot hinan tatagun wah nan nunlene'woh hinan babluy ya inyammada damdama nan pun'onngan an ihinadah din nihinanah hopapna. Ta nalpah ya ene'nongdan Apo Dios nan Onong an Moghob hinan helhelong ya nan mahdom. 4 Ya imbehtaanda nan Behtan di A'ab'abbung ta ma'unud nan niyuldin hi ma'at hi abigabigat ya nan uyap di me'nong.‡ 5 Ya hay udumna goh hi niddum hinan Onong an Moghob hi abigabigat ya nan onong hinan Behtan di Akayangan di Bulan, ya nan onong hinan udumnah nan a'amungan hi pundayawan hinan me'gonan an behtan Apo Dios. Ya immidatda goh hi onong Apo Dios hinan mipanomnom ay didah pohdondan idat. 6 At heden hopap di algaw hinan miyapitun bulan§ ya ente"adan nange'nong ay Apo Dios hinan Onong an Moghob an ta"on un agguy nete"ay pangiyammandah nan tu'ud nan Timplu.

Hay Nangiyammandah nan Timplun Apo Dios

7 Ya immidat nan tataguh pihhu ta way midat hi bo'laon nan muntapeng ya nan karpentero. Ya immidatda goh hi ma'an, ya ma'inum, ya

† 3:2 Lev. 1:1-17; 6:8-13. ‡ 3:4 Lev. 23:33-43. § 3:6 Unu Tishri/Ethanim 1, 537 B.C. Hiyah ne te"an di Behtan di Talampet (Lev. 23:23-25).

lanan di oliboh ad Sidon ya ad Tyre ta way atondan mangiyalih nan ayiw an cedar an malpud Lebanon an ipa'anuddah nan baybay ta dumatong ad Joppa. Na'at an amin hanan dumalat di nangiyabulutan Cyrus an alid Persia.

⁸ Ya nan miyadwan bulan eden miyadwan tawon hi nalpahan di gun immayan nan holag Israel hinan lugal an wadan din niyamman nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem ya hi Zerubbabel an hina' Shealtiel, ya hi Jeshua an hina' Jozadak, ya nan tutulangda, ya ta"on nan papadi, ya nan holag Levi, ya an amin din numpumbangad ad Jerusalem an din nakaphul ya ente"adan nuntamu. Ya pinilida nan holag Levi an muntawon hi duwampulu ta diday manalimun an mannig hinan matamuan hinan Timplun Apo Dios. ⁹ Ya hi Jeshua, ya nan imbabaluyna, ya nan tutulanga, ya hi Kadmiel, ya nan imbabaluyna an nalpudah nan holag Hodaviah ya diday mangipapto' hinan mumpuntamu. Ya niddumda goh an bimmadang hinan holag Levi an a'apun Henadad, ya an amin nan imbabaluyda, ya nan tutulangda.

¹⁰ Ya unat goh ente"adan nun'ammah nan ipabunan di tu'ud nan Timplun Apo Dios ya timma'dog nan papadi, ya numpunlubungdah nan lubang di padih nan wadan di nidat hi ihinanda. Ya an aminda ya nun'odnanday talampet. Ya nan holag Levi an nalpuh nan holag Asaph ya wada goh di nun'odnandah nan cymbals an ma'usal hinan pungkataan ta didan amin ya impabagtudah Apo Dios an miyunnud hidin inyuldin David an alid Israel hi mahapul an ma'at.

¹¹ Dida ya ingkankantaday pangipabagtuhan ya

punyamanandan Apo Dios an invaliday:

“Hi Apo Dios ya na'ahhamad,
ya minaynayun di pamhodnah nan holag
Israel!”

Ya nidugah di inatdan nangit'u' hi nangipabag-
tuandan nundayaw ay Apo Dios ti nalpah an
niyamma nan ipabunan di tu'ud nan Timpluna.
¹² Ya do'ol din nun'ala'ay an papadi, ya holag
Levi, ya din mumpangipangpanguluh nan hino-
hhan himpangapuh nannig hidin nahhun an Tim-
plu. At unat goh tinnigdan nalpah an niyamma
nan ipabunan di tu'ud nan Timplu ya enlotdan
kimmila. Mu nan udumnan do'ol an tatagu ya
init'u'day amlongda. ¹³ Nan tu'u'da ya kilada ya
mi'id potonah donglon, ya nidugah an ma"adngol
hinan adagwin lugal.

4

Hay Aggy Namenhodan nan Tataguh nan Babluy

¹ Ya unat goh dengngol nan mi'buhul ad Judah
ya ad Benjamin an din numbangngad an holag
Israel an din nakaphul an ente"adan nun'ammah
nan Timplun Apo Dios an dayawon nan holag Is-
rael ² ya immuydan Zerubbabel ya nan a'ap'apun
nan hinohhan himpangapu, ya invaliday, “Da'mi
ya pohdonmin bumadang ta iyamma tu'u nan
Timplu ti hi Apo Dios an Hiyah ne han daya-
wonyuy dayawonmi goh! Ya gun ami nun'onong

ay Hiyan nete"ah din nangiyalian Esarhaddon* an alid Assyria ay da'mih tu."†

3 Mu da Zerubbabel ay Jeshua ya nan udumanan a'ap'apun nan ahimpahimpangapun holag Israel ya tembaldan inaliday, "Adimi mahapul di badangyuh nan pangiyammanmih nan Timplun Apo Dios an dayawonmi! At okod amin mangiyammah nan Timpluna an Hiyay dayawon nan holag Israel ti hiyah ne immandal Cyrus an alid Persia ay da'mi."‡

4 Ya nan tatagun numpunhituh nan babluy ya gunda ipalungdaya, ya gunda ta'ta'ton nan holag Judah ta way atondan adi mangituluy an mun'ammah nan Timplu. 5 Ya inli"uddan binayadan nan u'upihyal ad Persia ta way atondan mamohol hinan holag Judah. Hiyah ne gunda inat hidin gutud di numpapto'an Cyrus§ an alid Persia ta engganah din nun'alian Darius.*

Nan Bumuhul hinan Ipaphodan ad Jerusalem

* **4:2** Hay nun'alianad Assyria ya hidin 681-669 B.C. † **4:2** Hidin nangabakan nan i'Assyria hinan i'Israel hidin 722 B.C. ya inyuyday do'ol ay didad Assyria ta hidiy nunhituwanda, at inyuyda nan numbino'ob'on an agguy kimmulug an Hentil an nalpud Mesopotamia (unu ad Babylon) ya ad Aram (unu ad Syria) ad Israel ta diday mipallog hinan Hudyu ta munhitudah dih nan lutada. Hay inat daten Hentil ya inabulutday Dios nan Hudyu ta Hiyay dinayawda, mu intultuluyda damdaman nundayaw hinan bubululda, at paddungnay numbino'ob'on di aat nan balbalun lelehyonda (II Ki. 17:24-41). ‡ **4:3** II Chron. 36:22-23; Ezra 1:1-4. § **4:5** Hay nun'alianad Persia ya hidin 559-530 B.C. * **4:5** Unu nan Alin hi Darius I. Hay nun'alianad Persia ya hidin 522-486 B.C.

6 Ya heden te'an† di numpapto'an Xerxes‡ ya waday diklamun nan mi'buhul hi pamahiwdah nan tatagud Judah ya ad Jerusalem an kapitulyuda.

7 Ya ta'on heden gutud di numpapto'an Artaxerxes§ an nun'ali goh ad Persia, ya da Bishlam ay Mithredath,* ya hi Tabeel, ya nan i'ibbada ya na'amungda ta nuntudo'da ay Artaxerxes. Ya hay hapit hi nanapitdan den tudo' ya hapit di Aramaic ta unda itolman hi hapit di Persia hi un mibaha.† 8 Ya hi Rehum an ap'apun di tindalu ya hi Shimshai an muntudtudo' ya umat hituy intudo'dah inaldah nan Alin hi Artaxerxes hi aat ad Jerusalem:

9 “Heten tudo' ya nalpu ay da Rehum an ap'apun di tindalu, ya hi Shimshai an muntudtudo', ya didan amin hinan udumnan i'ibbadan huwis, ya an amin nan u'upihyal an diday tonon hinan babluy ad Tripolis, ya ad Persia, ya ad Uruk, ya ad Babylon, ya ad Susa hinan babluy ad Elam,‡ 10 ya nan udumnan tatagun din pinilit nan nidugah di abalinana

† 4:6 Unu hidin 486 B.C. ‡ 4:6 Hay ngadanah nan hapit di Hudyu ya *Ahasuerus*, ya hay nun'alianad Persia ya hidin 486-465 B.C. § 4:7 Unu nan Alin hi Artaxerxes I. Hay nun'alianad Persia ya hidin 465-424 B.C. * 4:7 Bahaom nan footnote di Ezra 1:8 ta innilaom di pohdon ten ngadan an ibaga. † 4:7 Nan Ezra 1:1-4:7 ya nitudo' hinan hapit di Hudyu an Hebrew, mu hay mehnod an verses an nitudo' hinan Ezra 4:8-6:18 ya nitudo' hinan hapit an Aramaic. La'tot ya nan hapit an na'usal hinan Ezra 6:19-10:44 ya nibanggad an nitudo' hinan hapit di Hudyu. ‡ 4:9 Unu ad Iran.

ya nundongol di aatnan hi Ashurbanipal[§] an enekakda ta immuyda numpunhituh nan siudad ad Samaria ya nan abablubabluy hinan Provinciadi Trans-Euphrates.

¹¹ (Hiyah te inalin nan tudo'.)

He"a Ali Artaxerxes an e'gonanmi.

Heten tudo' ya nalpun da'min baalmun tataguh nan numbino'ob'on an babluy an wah nan Provinciadi Trans-Euphrates.

¹² Ya hay pohdonmin ipa'innilan he"an nabagtun ali ya nan aat di Hudyun din nakak hinan numbino'ob'on an babluy hinan hinakupmu ta numbangngaddan immuy nunhituh Jerusalem. Ya den ipaphodda goh nan babluy an umipapuhi ya unda ngumhay an adida mi'yunnudan. Ya ente"adan nun'ammah nan ipabunan nan a'abung ya nan allup nan babluy, ya den na'uy an malpah.

¹³ He"an nabagtun ali ya maphod hi unmu innilaon di aatna. Ti gulat ta malpah an mihamad nan allup ya nipaphod nan babluy at mi'id midat hi buwitda, at ini ya umitang di pihhun ma'amung hituh babluy tu'u!

¹⁴ Ya manu ay ibaagmin he"a hana ti do'ol di mun'aphod hi inatmun da'mi. At hay pohdonmi ya an amin nan hinohha ya he"ay e'gonanda. ¹⁵ At maphod hi unmu ipa'anap din nitudo' hinan liblun din intalepon din a'apum, ya gulat ta atom at innilaom an nan tatagun nen babluy ya ngumhayda. Nete"ah din

§ 4:10 Hay udumnan ngadana ya *Osnapper* ya *Ashurbanipal*, ya hay nun'alianad Assyria ya hidin 669-627 B.C.

penghana ya gunda ni'bohhol, ya intuduanday udumna ta ni'bohholdah nan ali ya nan tataguh nan babluy. At naligat danen himpangilin numpunhitun nen babluy hi ipapto', at hiyah ne dimmalat hi napa"ian ad Jerusalem. ¹⁶ Ya gulat ta malpah an matalemaan ad Jerusalem ya nalpah goh nan allupna at adi mabalin hi ipapto'mu nan babluy an wah nan Provinciadi Trans-Euphrates.”

Hay Nambal nan Ali

¹⁷ Hiyah te nambal nan alih impiyuyna:

“He" a Rehum an ap'apun di tindalu an ede-nol'u, ya ta"on hi Shimshai an muntudtudo', ya nan tatagun numpunhitud Samaria, ya nan udumnan tatagun numpunhituh nan Provinciadi Trans-Euphrates ya ten baga' da'yun amin.

¹⁸ Din tudo' an impiyaluyu ya nibaha, ya intolmandah nan hapitmi, at na'awata'. ¹⁹ At inyuldin'uy pamahaandah nan liblu, ya immanung an na'ah'upan an nete"ah din penghana ya gun ngingumhay ya ni'bohbohhol nan tatagud Jerusalem hinan udumnan ali ya nan tataguh nan udumnan babluy. ²⁰ Ya nidugah di abalanan nan a'alina numpapto' ad Jerusalem an diday numpapto' an amin hinan babluy an wah nan Provinciadi Trans-Euphrates. Ya gunda nunhengel hi buwit, ya nan udumnan ma'at ya diday pumbayadan. ²¹ At ad ugwan ya mandalonyu nan tatagu ta umuyda ipadinong nan Hudyun muntamu ta adida ituluy an mangitalemaan hinan babluy ta engganay un way iyuldin'uh ma'at. ²² At punnaudonyun aton ta

adi gun ma'udman di nappuhin ma'at hitun babluy.”

²³ Ya unat goh niyuy din tudo' nan Alin hi Artaxerxes ta imbahada ay da Rehum an gobelnadol, ya hi Shimshai an muntudtudo', ya nan udumnan i'ibbada at nunnaudondan immuy ad Jerusalem ta pinilitdan ipadinong nan Hudyun muntamu.

²⁴ Hiyaat un nipadinong din iyammandan Timplun Apo Dios ad Jerusalem, ya mid ah nuntamuh di ta nangamung hidin miyadwan tawon* hi nun'alian Darius an alid Persia.

5

Hay Nangete"andan Muntamuh nan Timplu

¹ Ya nan propetan da Haggai ay Zechariah an hina' Iddo ya inulgudday* aat Apo Dios an mumpapto' hinan holag Israel. ² At hi Zerubabel† an hina' Shealtiel ya hi Jeshua an hina' Jozadak ya ente"ada goh an muntamuh nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem, ya nan propetan Apo Dios ya niddumdan bimmadang ay dida.

³ Ya henen timpu ya hi Tattenai an gobelnadol hinan Provinciad Trans-Euphrates, ya hi Shethar-Bozenai, ya nan i'ibbadan u'upihyal ya

* **4:24** Unu hidin 520 B.C. * **5:1** Hidin August 29, 520 B.C. ta engganah din December 18, 520 B.C. ya intudun Haggai nan Hapit Apo Dios hinan Hudyu ta olom ya ituluydan mangiyammah nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem (Hag. 1:1; 2:1, 10, 20). Ya hidin October-November, 520 B.C. ya niddum hi Zechariah ay Haggai ta duwadan nuntudtuduh nan Hudyu (Zech. 1:1). † **5:2** Hay pohdonan ibaga ya *nitungaw ad Babylon*. Ya hi apuna ya din Alin hi Jehoiachin (I Chron. 3:17) an numpapto' ad Judah hidin December, 598 hi engganah din March 16, 597 B.C.

nunnaudondan immuy hidid Jerusalem ta inali-day, “Hay nangalin da'yu ta iyammayu goh heten Timplu ya nun'ihinayu nan gina'una?” ⁴ Ya imbagada goh di ngadan nan gun bumadang hinan pun'ammandah nan Timplu. ⁵ Mu hi Apo Dios ya hinalimunanan imbaliw din a'ap'apun Hudyu. At nan gobelnadol ya nan i'ibbanan u'upihyal ya ninomnomdan adida ipadinong nan tatagun muntamuh nan Timplu ta engganay unda ibagan Darius ta hodonday pambalna.

⁶ Ya nuntudo' da Tattenai an gobelnadol hinan Provinciad Trans-Euphrates, ya hi Shethar-Bozenai, ya nan i'ibbadan u'upihyal ta impiyuydah nan Alin hi Darius. ⁷ Nan intudo'dan impiyuydah nan ali ya umat hitu:

“He”a, Ali Darius an e'gonanmi, ya inilami an nahamad di pumpapto'mu!

⁸ Da'mi ya immuy amih nan babluy ad Judah hinan wadan di Timplun nan na'abbagbagtun Dios. Ya nan tatagu ya gunda mun'amma an hay o"ongol an batuy iyammada, ya ayiw di olengnan nitumu' hinan allup. Ya egemohdan muntamu, at do'ol di malpah hi tamuandah abigabigat.

⁹ Ya binaganmi nan mangipangpangulun didan inalimiy, Hay nangalin da'yuh unyu iyamma nan Timplu ya impaphodyu nan allup? ¹⁰ Ya imbagami goh di ngadanda ta way ipa'innilamin he”ah nan mangipangpanguluh nan tamu. ¹¹ Ya umat hituy nambaldan inali-day: Da'mi ya baal nan Dios ad abuniyan ya tun luta. Ya iyammami din napa”in Timplun din

inyamman din nala'eng an alid Israel.‡ 12 Mu un dimmalat di nangipabungtan din a'apumin Apo Dios ad abuniyan at impa'abakna didan Nebuchadnezzar an alid Babylon an iChaldea an hiyay dumalat hi nama'in ten Timplu, ya tiniliwna din tatagu ta impiyuynad Babylon ta nihinadah di. 13 At din hopap di tawon§ hi nun'alian Cyrus hi ad Babylon* ya inyuldina ta miyamma nan Timplun Apo Dios. 14 Ya nun'ipibangngadna goh din balitu' ya silver an gina'un nan Timplun Apo Dios hitud Jerusalem an din nun'alan Nebuchadnezzar ta impiyuy-nah nan timplunad Babylon. At din Alin hi Cyrus ya nun'idatna hana nan gina'uh nan lala'in hay ngadana ya hi Sheshbazzar an din pinilinah gobelnadol 15 an inalinan hiyay, Alam hatun gina'u ta iyuyumu ta italeponmuh nan Timplud Jerusalem. Ya inalina goh di mahapul an iyammami nan Timplun Apo Dios hinan lugal an din niyammaana tuwali. 16 At hi Sheshbazzar ya ente"anan inyamma nan tu'ud di Timplun Apo Dios ad Jerusalem. Ya nete"an nen algaw ta engganad ugwan ya waday nangitamu, mu agguy pay nalpah.

17 Ya gulat ta hay umamlongam an ali at mahapul an ipa'anapmu din nitudo' hinan libluh nan babluy ad Babylon ta innilaon tu'uh un immannung an waday inyuldin nan Alin hi Cyrus an iyammada nan Timplun Apo Dios ad

‡ 5:11 Unu nan Alin hi Solomon (970-930 B.C.). § 5:13 Unu hidin 538 B.C. * 5:13 Bahaom nan footnote di Ezra 6:22 ta innilaom di anaad ta inalinah tu an hiyay alid *Babylon* an bo'on hiyay alid *Persia*.

Jerusalem. Ta nalpah ay ya impa'innilam ay da'mi nan penhodmuh ma'at hi apanuhan ten ma'ma'at.”

6

Hay Na'ah'upan nan Inyuldin Cyrus

¹ Nan Alin hi Darius ya inyuldina ta bahaonda nan aliblulibluh nan upihhinan nitalepon hinan puntalepnan ad Babylon. ² Ya na'ah'upan din nitud'anah nan babluy ad Ecbatana* hinan Provi-ciad Media. Ya umat hituy nitudo' an inalinay:

³ “Heden hopap di tawon† hi numpapto'an nan Alin hi Cyrus ya inyuldinan miyamma goh nan Timpluh did Jerusalem ta hiyay lugal an pangiyayandah nan midat an me'nong. Ya nan Timplu ya mahapul an mihamad di ipabunan di tu'udnan umat hidin hopapna. Ya hay inata'nang nan Timplun miyamma ya nahiyam di umpi, ya nahiyam di umpih inabellogna.

⁴ Ya hay umatan di miyammah nan allupna ya gun mibattan an miyamma nan ayiw hinan gun miyatlun aldoh hinan batun netpeng. Ya an amin nan mahapul an mipabo'la ya nan ma'usal ya gun bayadan nan mun'amung hi pihhuh nan babluy. ⁵ Ya din balitu' ya silver an gina'un nan Timplun Apo Dios an din innal Nebuchadnezzar hinan Timplud Jerusalem ta

* **6:2** Opatda an kapitulyud Persia: ad Ecbatana (an hiyah ne napa"in ciudad ad Iran ad ugwan an ma'alih ad Hamadan), ya ad Babylon, ya ad Persepolis, ya ad Susa. Umat hitud Pilipinas ti duwada an kapitulyu an ad Manila ya ad Quezon City. † **6:3** Unu hidin 538 B.C.

inyuynad Babylon ya mahapul an mibangngad-dan mipatang hidin nipatangandah nan Timplun Apo Dios.

⁶ At he"a, Tattenai an gobelnadol hinan Provinciad Trans-Euphrates, ya da'yun Shethar-Bozenai, ya nan i'ibbayun u'upihyal ya mahapul an bataananyu nan Timplu. ⁷ Ya adi ayu mi'biyang hinan muntamu ta okod nan gobelnadol ya nan a'ap'apun nan Hudyun mangiyamma goh hinan Timplun Apo Dios hinan niyammah hopapna.

⁸ At mandalo' da'yu ta mahapul an badanganyu dida ta nan mahapul danen linala'in muntamu ya bayadan nan mun'amung hi pihuh nan babluyyu. Ya hay alpuwan nan pumbayadna ya nan buwit nan tataguh nan Provinciad Trans-Euphrates, ta way aton nan muntamun adi mangidinong. ⁹ Ya mahapul goh an idatyuh abigabigat an amin di mahapul nan papadih nad Jerusalem an umat hinan buta'al an kalnilu, ya uyaw an kalnilu, ya manilhig an bakah Onong an Moghob ta me'nong ay Apo Dios ad abuniyan. Ya middum nan ma'an, ya ahin, ya nan bayah, ya lanan olibo. ¹⁰ Ya mahapul an ma'at hana ta way e'nongdah mangal'alu' ay Apo Dios ad abuniyan ya ta way atondan munluwalu ta ibagada ta wagahana' an ali ya nan imbabaluy'u.

¹¹ Ya hay iyuldin'u goh ya gulat ta wadan da'yuy adi mangunud hinan niyuldin ya mahapul an ma'aan di ohah nan dinangal di abungna ta tulidanday bongwahna ta hiyay panubli'dan

hiya.‡ Ya mapa"iy abungna, ya napanuh an umat hinan na'amung an galut. ¹² Ya maphod un moltaon Apo Dios an namilid Jerusalem ta hiyay lugal an pundayawan nan tatagunan Hiya nan ali unu nan tatagun munnomnom an adi mangunud eten uldin unu nan mama"ih nan Timplu.

Ya ha"in an hi Darius an aliy nangiyuldin an mahapul ahan an mipa'annung an hiyay ma'unud."

Hay Nidawatan nan Timplu

¹³ At nan gobelnadol hinan Provinciad Trans-Euphrates an hi Tattenai, ya hi Shethar-Bozenai, ya nan i'ibbadan u'upihyal ya hinumludan nangunud an amin hidin inyuldin nan Alin hi Darius. ¹⁴ At din a'ap'apun nan Hudyu ya inatday maphod hi nuntamuandah nan Timplu, ya gun goh impa'amlong nan propetan da Haggai ay Zechariah an holag Iddo an dimmalat din inulgudda. At lempahda nan Timplun miyunnudan hidin immandal nan Dios di holag Israel ya nan a'alid Persia an da Cyrus ay Darius ya hi Artaxerxes hi ma'at. ¹⁵ At nan Timplu ya nalpah hidin atlun di algaw hidin bulan an ma'alih Adar hidin miyonom an tawon§ hi numpapto'an nan Alin hi Darius.

¹⁶ At an amin din holag Israel, ya nan papadi, ya nan holag Levi, ya din udumnan numbanggad

‡ **6:11** Hidin nangabakan Darius I hinan siudad ad Babylon ya impatubli'nay tuluy libun iBabylon hinan poste, at heten nitudo' ya immenghan hiya. § **6:15** Unu hidin March 12, 516 B.C. Hi'itangan umuy hi napituy tawon din na'ammaana.

an din natiliw ya nun'am'amlongdan nangidawat hinan Timplu.* 17 Ya hay ene'nongda ya hing-gahut hi manihig an baka, ya duway gahut hi manihig an kalnilu, ya opat di gahut hi uyaw an kalnilu. Ya ene'nongda goh di himpulu ta duwan gandeng an Onong di Bahol ta miyunnudan hinan hinohhan holag Jacob. 18 At inuhi'uhigda nan himpampun an papadi ya nan holag Levi an mangitamuh nan ma'at hinan Timplud Jerusalem an miyunnudan hidin nidat an itamudan inalin nan nitudo' hinan Liblun Moses.†‡

Nan Behtan di Namaliwan nan Anghel Apo Dios hinan Tataguh din Penghana

19 Ya heden miyapulu ta opat hi algaw eden hopap di bulan§ ya din tatagun numbanggad

* **6:16** Hay intudo' Flavius Josephus (37-100 A.D.) an ohan Hudyun nangitudo' hi historyn di Hudyuh din penghana ya nabau nan Nidugah an Me'gonan an Kuwaltuh nan Timplun Apo Dios ti inlayaw nan iBabylon hidin 586 B.C., ya mid nibanggad hinan Hudyu. At hay inat nan Hudyuh nan Algaw di Pun'onngan hi Hanin di Bahol (Lev. 16:1-34) ya inyuy nan Nabagtun Padiy duyuh di, ya inwallangnah dotal. Mu nan Me'gonan an Kuwalto ya hihidya damdama anu nan tulun gina'una an nan lamehan an ipattu'an di tinapay, ya nan hilaw, ya nan pun'onngan hi incense. Mu ta'on un mid nan Kahon, ya ta'on goh an it'ittang heten Timplu ya un din hopap an Timplu mu nun'am'amlong nan Hudyu damdama ti waday Timpluda mahkay. † **6:18** Waday duwampulu ta opat an himpampun an papadi (I Chron. 24:1-19), ya hay intudo' Moses hi aatda ya nitudo' hi Ex. 29:1-46, ya Lev. 8:1-36, ya Num. 3:1-51, ya Num. 8:5-26, ya Num. 18:1-32. ‡ **6:18** Hiyah te negpongan nan hapit di Aramaic, at ninaynayun hinan hapit di Hudyu an Hebrew. § **6:19** Unu hidin Nisan/Abib (March-April) 14, 516 B.C.

an nalpud Babylon ya imbehtaanda din Namaliwan nan Anghel Apo Dios hinan Tataguh din Penghanad Egypt. ²⁰ Ya an amin nan papadi ya nan holag Levi ya lenenehanday odolda ta way atondan mibilang hi maleneh an hiyah ne inalin nan Uldin. At nan holag Levi ya diday numpaltih din uyaw an kalniluh ene'nongdah din Namaliwan nan Anghel Apo Dios ta ma'usal hinan holag Israel an din numbangngad, ya nan i'ibbadan papadi, ya dida goh. ²¹ At din numbangngad an din nakaphul an holag Israel ya inihdada nan dotag an didan amin hidin tataguh nan babluy an nan'ug hinan nun'appuhin impa'enghada ta hi Apo Dios an dayawon nan holag Israel di dayawonda. ²² Ya pituy algaw* de han nun'am'amlongandah nan Behtan di Tinapay an Agguy Nabino'bo'an. Ya manu ay nidugah di amlongda ti hi Apo Dios di nangidat hi maphod hi punnomnoman nan alid Assyria† ta way inatnan bimmadang hi nangiyammandah nan Timplun Apo Dios an dayawon nan holag Israel.

7

Hay Dimmatngan Ezra hi ad Jerusalem

* **6:22** Unu Nisan/Abib 15-21, 516 B.C. † **6:22** Anaad ta nitudo' hitu an nan Alin hi Darius I ya alid Assyria ti hiyay alid Persia? Nan a'alid Persia ya inabulutday haad ti numbino'ob'on an a'alin inabakda ta hinakupda tuwali, ya gapu ta inabak nan iPersia nan iBabylon at inabulutnay haadda ta hiyay alid Babylon (Ezra 5:13; Neh. 13:6), ya gapu ta inabak nan iBabylon nan iAssyria at inabulutna ta hiya goh di alid Assyria (Ezra 6:22).

1 Ya unat goh nadnoy* ya hidin gutud di nun'alian Artaxerxes† ad Persia ya wadaa' an hi Ezra.‡ Ha" in ya nalpuh holag Aaron an Nabagtun Padi. Ya umat hituy nahonhonod hi nahlagan di nalpuwa': Ha" in ya holag Seraiah, an hina' Azariah, an hina' Hilkiah, 2 an hina' Shallum, an hina' Zadok, an hina' Ahitub, 3 an hina' Amariah, an hina' Azariah, an hina' Meraioth, 4 an hina' Zerariah, an hina' Uzzi, an hina' Bukki, 5 an hina' Abishua, an hina' Phinehas, an hina' Eleazar, an hina' Aaron an Nabagtun Padi.

6 Nalpuwa' goh ad Babylon, ya nala'enga' an muntudo' hinan Uldin Apo Dios an indatnan Moses, ya hinamad'un na" innilaon goh nan udumnan Uldin an indat Apo Dios an dayawon di holag Israel. Ya dimmalat nan nunwagahan Apo Dios ay ha" in at an amin nan mahapul'un odowon hinan ali ya nidat ay ha" in. 7 At nakaka' ad Babylon ta immuya' hi ad Jerusalem, ya nitnud ay ha" in din do'ol an tatagun holag Israel an nan papadi, ya nan holag Levi, ya din kumakantah nan Timplu, ya din mun'adug hinan Timplu, ya din mumpuntamu. Ya hay na'atana ya din miyapitun tawon§ hi numpapto'an nan Alin hi Artaxerxes.

8 Ya nidatong amid Jerusalem hidin miyaleman bulan hidin miyapitun tawon hi numpapto'an nan ali. 9 Ti da'mi ya nakak amid Babylon eden

* 7:1 Hay na'ulgud hinan Liblun Esther ya na'at hi numbattanan nan Ezra 6 ya Ezra 7. † 7:1 Unu hi Artaxerxes I, ya hay nun'alianad Persia ya hidin 464-424 B.C. ‡ 7:1 Ha" in pohdonan ibaga ya *badang*. Ya hay nunhulbianan Apo Dios ya hidin 458-446 B.C. § 7:7 Unu hidin 458 B.C.

hopap di algaw eden hopap di bulan,* ya nida-tong amid Jerusalem hidin hopap di algaw eden miyaleman bulan.† Ya nan Dios an dayawo' ya hehemmo'a' ay Hiya ¹⁰ ti inhamad'un inada'adal ya inunud nan Uldin Apo Dios, ya intudtudu' hinan holag Israel ta unudonda.

Hay Nangidatan Artaxerxes hi Tudo' ay Ezra

¹¹ Ha" in ya padin nala'eng hi aat nan Uldin Apo Dios an indatnan Moses ya nan udumnan Uldin an din indat Apo Dios hinan holag Israel. Ya wada han ohay algaw hidin agguymi ni' num-bangngadan ad Jerusalem ya impiyali nan Alin hi Artaxerxes han tudo' ay ha" in an inalinay:

¹² “Hetén tudo' ya nalpun ha" in an hi Artaxerxes an nan nidugah di abalinanan ali ta midat ay Ezra an padin nala'eng hinan mitudtudun nalpun Apo Dios ad abuniyan.‡

¹³ Ya imandal'u ta an amin nan holag Israel an wah tun babluy an pumpapto'a', ya ta"on nan papadi, ya nan holag Levi an mamhod an mitnud ay he" a ta umuy ayud Jerusalem ya mabalin an mitnudda. ¹⁴ Ya ha" in an ali ya nan pitun bumadang an mangibabbaag hinan ato' ya inyabulutmin umuy'a ta hamadom nan ma'ma'at ad ugwan ad Jerusalem an kapitulyu ya ad Judah, ya ta tigom hi un immannung an unudonda nan impahalimun'un he" a an

* **7:9** Unu Nisan/Abib 1, 458 B.C. (unu April 8, 458 B.C.). † **7:9** Unu Ab 1, 458 (unu August 4, 458 B.C.). Mattig an opat di bulan nan numbiyaheanda ti hay inadagwin nan dimmalananda unu nuntakayanda ya 1,440 an kilometlu. ‡ **7:12** Hetén verse 12 hi enggana hi Ezra 7:26 ya nitudo' hinan hapit di Aramaic an bo'on nan hapit di Hudyu.

Uldin nan Dios an dayawom. ¹⁵ Ya mahapul an ita'inmu din indatmin balitu' ya silver ti penhodmin idat hinan Dios an dayawonyun holag Israel an wah nan Timplud Jerusalem. ¹⁶ Ya iniddummun amin din silver ya balitu' an idat nan tataguh nan babluy ad Babylon, ya nan holag Israel, ya nan papadida ta ma'usal hinan Timplun nan Dios an wah did Jerusalem. ¹⁷ Ya henen pihhu ya ila'um hinan manilhig an baka, ya buta'al an kalnilu, ya nan uyaw an kalnilu, ya nan Onong an Ma'an, ya Onong an Ma'inum ta way e'nongmuh nan pun'onngan ay Apo Dios hinan Timplud Jerusalem.

¹⁸ Ya he"a ya nan i'ibbam an Hudyu ya mabalin an usalonyuh nan way mahapulyu nan ma'angang an pihhu ya balitu' an miyunnudan hinan pohdon nan Diosyu. ¹⁹ Ya mahapul an e'nongmuh nan Dios ad Jerusalem nan gina'un din nidat ay he"a ta ma'usal hinan Timplun pundayawan. ²⁰ Ya malgom hinan way mahapul hi ma'usal hinan Timplun nan Diosmu ya mahapul an alam hinan muntalepon hi pihhun nan babluy ta pumbayadmu.

²¹ Ya iyuldin'un amin hinan muntalepon hinan pihhun nan babluy an wah nan Provinciad Trans-Euphrates ta ag'agay atondan mangidat hinan malgom an mahapul hi odowon Ezra an nan padin nala'eng an mangitudo' hinan Uldin Apo Dios ad abuniyan. ²² Ya mahapul an do'ol di idatda an hay kilun di silver, ya tuluy libu ta han pituy gahut ya duwampulu ta han onom di kaban hi wheat, ya onom di gahut hi galon an bayah, ya onom di gahut hi galon an lanan

di olibo. Ya hay ahin ya mi'id di lukudna, at gunyu idat. ²³ Ya wada ay di mahapul hi ibagan nan Dios ad abuniyan ya mahapul an idadaan nan muntalepon hi pihhun mangidat ta ma'usal hinan Timplu, ta way aton Apo Dios an adi bumungot ay ha"in an ali,§ ya ta'on nan imbabaluy'u.* ²⁴ Ya pohdo' goh an ipa'innilan dida an nan papadi, ya nan holag Levi, ya nan kumakanta, ya nan mun'adug hi pantaw, ya nan baal an muntamuh nan Timplu, unu nan udumnan mumpuntamu ya mahapul an adiyu ahan pumbayadon didah buwitda.

²⁵ Ya he"a, Ezra, ya usalom nan la'engmun indat nan Diosmu, at pumto"ah mumpapto' ya huwis ta diday okod an mangipapto' an amin hinan tatagun numpunhituh nan Proviñiad Trans-Euphrates an din nangipa'enghan nanginnilan amin hinan Uldin nan Diosmu. Ya mahapul goh an itudum henen Uldin hinan tatagun aggyu nanginnila. ²⁶ Ya gulat ta waday adi mangunud hinan Uldin nan Dios an dayawom unu nan uldin di ali ya mahapul an mamolta, unu mapatoy, unu un mipakak hinan babluy, unu un ma'alan amin nan gina'una, unu un mibalud."†

§ **7:23** Mid mapto' ya ninomnom nan alid Persia nan na'at hinan titindalunad Egypt hidin 459 B.C. ti numpabadang nan i'Egypt hinan iGreece, ya pinakakda nan iPersia, at na'awatana nin an bimmungot hi Apo Dios ay hiya. * **7:23** Hay intudo' Ctesias an ohan doktul ad Greece an nuntudo' hi historyn di na'at ad Persia an waday himpulu ta waluy imbabaluyunan linala'i. † **7:26** Hiyah te negponganan hapit di Aramaic, at nituluy hinan hapit di Hudyuh nan mehnod an verse.

Hay Nangipabagtuan Ezra ay Apo Dios

²⁷ Ya ha"in an hi Ezra ya inali' di, "Mipabagbagtuh Apo Dios an din dinayaw din a'apu tu'u ti Hiya ya impa'unaynay nomnom nan ali ta way inat nan alin mange'gon hinan Timplun Apo Dios ad Jerusalem! ²⁸ At madayaw hi Apo Dios ti impa'unaynay nomnom nan ali, ya nan bu-madang ay hiya, ya nan nidugah di abalinandan upihyalna ta way inatdan nangipattig hinan namamad an nangatdan ha"in.

Gapu ta binadangana' ay Apo Dios at natulida' an nangamung hi do'ol an a'ap'apun di Hudyu ta didan amin di mumbanggad an umuy hi ad Jerusalem."

8

Hay Nitudo' an A'ap'apun nan Pamilyan Ni'banggad ay Ezra

¹ Ha"in an hi Ezra ya dida hatuy nitudo' an a'ap'apun nan ahimpahimpangapun din nakak an initnud'u ta numbanggad amid Jerusalem hidin gutud di numpapto'an nan Alin hi Artaxerxes:

² Nan holag Phinehas ya hi Gershom,
ya nan holag Ithamar ya hi Daniel,
ya nan holag David ya hi Hattush ³ (ya hiya goh di holag Shekaniah),
ya nan holag Parosh ya hi Zechariah (ya hay niddum ay hiyah nitudo' di ngadana ya hinggahut ta han naleman linala'i).

⁴ Ya nan holag Pahath-Moab ya hi Eliehoenai an hina' Zerachiah (ya hay niddum ay hiyah nitudo' di ngadana ya duway gahut an linala'i).

⁵ Ya nan holag Zattu ya hi Shekaniah an hina' Jahaziel (ya hay niddum ay hiyah nitudo' di ngadana ya tuluy gahut an linala'i).

⁶ Ya nan holag Adin ya hi Ebed an hina' Jonathan (ya niddum ay hiya din naleman linala'i).

⁷ Ya nan holag Elam ya hi Jeshaiah an hina' Athaliah (ya niddum ay hiya din napitun linala'i).

⁸ Ya nan holag Shephatiah ya hi Zebadiah an hina' Michael (ya niddum ay hiya din nawalun linala'i).

⁹ Ya nan holag Joab ya hi Obadiah an hina' Jehiel (ya niddum ay hiya din duway gahut ta himpulu ta walun linala'i).

¹⁰ Ya nan holag Bani ya hi Shelomith an hina' Josiphiah (ya niddum ay hiya din hinggahut ta han nanom an linala'i).

¹¹ Ya nan holag Bebai ya hi Zechariah an hina' Bebai (ya niddum ay hiya din duwampulu ta walun linala'i).

¹² Ya nan holag Azgad ya hi Johanan an hina' Hakkatan (ya niddum ay hiya din hinggahut ta han himpulun linala'i).

¹³ Ya nan holag Adonikam ya da Eliphelet ay Jeuel, ya hi Shemaiah (ya niddum ay dida din nanom an linala'in diday angunuh ya unda mangunud an mumbanggad).

¹⁴ Ya nan holag Bigvai ya da Uthai ay Zakkur (ya niddum ay dida din napitun linala'i).

*Hay Nakakan da Ezra hi Immayandad
Jerusalem*

15 Ya ha'in an hi Ezra ya inamung'un amin din ahimpahimpangapun din natiliw ta nungkampu amih nan wangwang an nipluy an ene'wanah babluy ad Ahava hi tuluy algaw.* Ya unat goh hinamad'un tinnig din tatagu ya nan papadi ya ininnila' an mi'id ah niddum ay didah nan holag Levi. 16 At impa'ayag'u din hiyam an a'ap'apun da Eliezer, ya hi Ariel, ya hi Shemaiah, ya hi Elnathan, ya hi Jarib, ya nan oha goh an hi Elnathan, ya hi Nathan, ya da Zechariah ay Meshullam. Ya impa'ayag'u goh nan duwan nala'eng hinan Uldin an da Joiarib ya nan oha goh an hi Elnathan. 17 Ya hennag'u dida ay Iddo an a'ap'apud Kasiphia ta alyondan hiya, ya nan i'ibbana, ya nan muntamuh nan Timplu ta munhonagdah umuy muntamuh nan Timplun Apo Dios. 18 Ya dumalat nan homo' Apo Dios ay da'mi ya hennagda ta immalih Sherebiah an nanginnila ya nan holag goh Levi an nalpuh nan holag Mahli. Ya nitnud din himpulu ta walun imbabaluyna ya a'agina. 19 Ya hennagda goh da Hashabiah ay Jeshaiiah an nalpudah nan holag Merari, ya niddumda din ba'intin a'agida ya a'amono'onda. 20 Ya wada goh di niddum an duway gahut ta han duwampulun holag nan baal an diday pinilin David ya din u'upihyalna ta diday itamuan nan holag Levi. Dida ya nitudo' di ngadandan amin.

Hi Ezra ya Imbaganah nan Tatagu ta Ilungdayaandan Munluwalu

* **8:15** Unu Nisan/Abib (March-April) 9-11, 458 B.C.

²¹ Ya hidih nan pingit di ala' an nangadnan hi Ahava ya imbaga' hinan tatagu ta ilungdayaan-min munluwalu, ya ta ipa'ampamiy odolmih nan hinagang Apo Dios ta ibagamin Hiya ta ibaliw da'mih nan pundaldallananmi an da'min amin hinan imbabaluyumi, ya nan a'animalmi, ya gina'umi. ²² Ti bumaina' an nangibagah nan ali ta ipitnudnay tindalunah mangibaliw ay da'mih un way aton nan binuhulmih nan dalan ti niluh an inali' ay hiyay, "Wagahan Apo Dios an amin nan tatagun mange'kod hi odolnan Hiya, ya boholona ya minoltana nan man'ug ay Hiya." ²³ At hiyaat unmi inlungdayaan an nunluwalu ta imbagami nan penhodmih atonan da'mi. At hi Apo Dios ya inabulutnay inluwalumi.

*Nan Nidat an Na'amung hi Ma'usal hinan Tim-
plu*

²⁴ Ya ha'in an hi Ezra ya pinili' di himpulu ta duwan nun'abagtun papadin da Sherebiah ya hi Hashabiah, ya din himpulun a'agidan papadi. ²⁵ Ya kinilu' din silver, ya balitu', ya din gina'un din indat nan ali, ya din bumadang an mangituduh atona, ya din upihyalna, ya an amin din indat nan holag Israel ta ma'usal hinan Timplun nan Dios an dayawonmi. ²⁶ Ya unat goh kinilu' ya duwampulu ta duway libu ta han pituy gahut ta han duwampulu ta pituy kiluh silver, ya tuluy libu ta han opat di gahut ta han hiyam di kiluh nan gina'un silver, ya tuluy libu ta han opat di gahut ta han hiyam di kiluh nan balitu', ²⁷ ya duwampuluy balitu' hi malukung an hay kiluda ya walu ta han godwa, ya duway malukung hi

gambang an hay balulda ya umat hinan balul di balitu'.

²⁸ Ya inali' hinan pinili' di, “Da'yu ya nilahhin ayun da'yuy hakup Apo Dios, ya umat goh hinan gina'u ta bagin Apo Dios. Ya nan silver ya balitu' ya nidat an nalpuh nipanomnom hi indat nan tatagu ta bagin Apo Dios an din dinayaw din o'ommod tu'u. ²⁹ At mahapul an ihamadyun halimunan ta nangamung un ayu dumatong hi ad Jerusalem. Ya enehgopyuh nan Timplun Apo Dios hinan kuwaltun nan nun'abagtun papadi, ya ingkiluyu ya unyu idat hinan a'ap'apun nan papadi, ya nan holag Levi, ya nan a'ap'apun nan holag Israel hi ad Jerusalem.” ³⁰ At nan papadi ya nan holag Levi ya hinalimunandan inyuy din silver, ya balitu', ya din gina'uh nan Timplun Apo Dios ad Jerusalem.

Hay Nangituluyandan Mumbanggad ad Jerusalem

³¹ Ya heden miyapulu ta duwan algaw eden hopap di bulan[†] ya nakak amih nan pingit di ala' an nangadnan hi Ahava ta ituluymín umuy ad Jerusalem. Ya nan Dios an dayawonmi ya wagwadan niniddum hinan pundaldallananmi ta imbaliw da'mih nan binuhulmi ta agguy da'mi ginubat. ³² Ya unat goh nidatong amid Jerusalem ya nun'eblay amih tuluy algaw.[‡] ³³ Ya din miyapat an algaw[§] ya immuy amih nan Timplun Apo Dios ta kinilumi goh din silver, ya din balitu', ya din

[†] **8:31** Unu Nisan/Abib (March-April) 12, 458 B.C. [‡] **8:32** Unu Ab (July-August) 1-3, 458 B.C. [§] **8:33** Unu Ab (July-August) 4, 458 B.C.

gina'u. Ta nalpah ya unmi mahkay idat hinan padin hi Meremoth an hina' Uriah an dida ay Eleazar an hina' Phinehas an hay ni'yibbana ya nan duwan holag Levi an hi Jozabad an hina' Jeshua ya hi Noadiah an hina' Binnui. ³⁴ At na'yap ya nikilun amin din nidat, ya nitudo' an amin di uyapda ya kiluda.

³⁵ At an amin amin tatagun numbangngad an din natiliw ya ene'nongmi nan Onong an Moghob hinan Dios an dayawonmin holag Israel. Hay ene'nongmi ya himpulu ta duway manilhig an baka ta munhulbih nan holag Israel, ya nahiyam ta han onom di buta'al an kalnilu, ya napitu ta han pituh buta'al an uyaw an kalnilu, ya himpulu ta duwan buta'al an gandeng ta Onong di Bahol. Ya an amin hana ya Onong an Moghob hi ene'nongdmin Apo Dios. ³⁶ Ya din tudo' an inyuldin nan ali ay da'mi ya indatmih nan gobel-nadol ya nan upihyal hinan babluy hinan Provi-ciad Trans-Euphrates ta diday bumadang hinan tatagu ya nangidat hinan na'usal hinan Timplun Apo Dios.

9

Hay Nanginnilaan Ezra hi Ni'yahawaan nan Hudyuh nan Hentil

¹ Ya unat goh palpaliwan ta naluh di algaw ya do'ol di immalin ha"n hinan a'ap'apun nan holag Israel. Ya imbaagdan inaliday, "Nan holag Israel, ya nan papadi, ya nan holag Levi ya ne'yatdah nan gun aton nan tataguh nan udumnan babluy an na"appuhin pumbaholan an umat hinan aton

nan iCanaan, ya nan himpampun an holag Heth, ya holag Periz, ya nan iJebus, ya nan holag Ammon, ya nan holag Amor, ya nan iMoab, ya nan i'Egypt. ² Ti nan udumnann linala'in holag Israel ya inahawada nan binabain Hentil, ya ta'on nan imbabaluyda ya inyunnuddan inatda goh. Ya nan u'upihyal tu'u ya nan a'ap'apu tu'uy nahhun an nangat hinan na'appuhin pumbaholan. At ditu'un nilahhin an tatagun Apo Dios ya nilamut tu'uh nan Hentil.”

³ Ya unat goh dengngol'uh nen na'at an in-ulgudda ya hiyay nangipabungot ay ha"i'n, ya henekhek'uy lubung'u, ya numbu'nut'uy buu"u ya hamay'u, ya inumbuna' ti na'etota' hi bohol'uh nan nappuhin inatda ⁴ ta nangamung hi napuyaw hidin gutud di pun'onngan hinan mapuyaw.* Ya ente"an din tatagun na'amung an nunli'ub ay ha"i'n ti timma'otdah din impadan nan Dios an dayawonmin holag Israel an inalinay, Bataananyu nan bo'on Hudyu ta adi ayu middum ay dida.†

Hay Nunluwaluan Ezra

⁵ Heden gutud di pun'onngan hinan mapuyaw ya timma'doga' eden inumbuna' ti munlung-dayaa' an nun'apa"iy lubung'u. At nunhippia', ya inta'nang'uy ngamay'u ta nunluwalua' ay Apo Dios. ⁶ An inali' di,

“O Apo Dios, ha"i'n ya nidugah di bumaina' an mangihagang hi angah'un He"a! Da'mi ya nidugah di baholmin hene'nobnay malauh hi ulumin umat hi lobong an umatam ad

* 9:4 Unu 3:00 pm. † 9:4 Deut. 7:1-6.

abuniyan! ⁷ Ya nete"ah din gutud din a'apumih din penghana ya nidugah di gunmi numbaholan! At hiyaat un da'mi, ya nan a'alimi, ya nan papadi ya gun inabak nan udumnan a'ali. Ya numpatoyday udumnan da'mi, ya nuntiliwlday udumna, ya nunhamhamday gina'umi, ya gun da'mi binain an umat hinan na'at ay da'mid ugwan.

⁸ Mu ad ugwan, O Apo Dios, ya indatmuy na'amtang hi timpuh pangipattigmuh homo'mun da'mi ti dumalat hinan nangiyabulutam hinan udumnan da'mi ta waday na'angang ay da'mi, ya ta imbangngad da'mih nan me'gonan an lugal, ya nan namadangam ay da'mih din gutud di natiliwanmi. ⁹ Ya din paddungnay nahbutanmi ya agguay da'mi din'ug ay He"a ti nidugah di pamhodmun da'mi ti He"ay dimmalat ya un da'mi badangan hinan alid Persia.‡ Ya He"ay dimmalat hi pinumhodanmi ta way inatmin nangipiyammah nan Timplun Apo Dios an madayaw ta mephod nan napa"i ta mi'id di al'alin da'min munhituh tun ad Judah ya ad Jerusalem an kapitulyuna.

‡ 9:9 Nan a'alid Persia ya immannung an binadanganda nan Hudyu: (1) nan Alin hi Cyrus (539-530 B.C.) ya inyuldina ta mabalin an umanamutdad Judah (Ezra 1:1-4), ya (2) nan imbaluynan nan Alin hi Cambyses (530-522 B.C.) ya penpenhodna nan Hudyu, ya (3) nan Alin hi Darius I (522-486 B.C.) ya pinilitna ta ma'at nan inyuldin nan Alin hi Cyrus (Ezra 6:1-12), ya (4) nan imbaluynan nan Alin hi Xerxes (486-465 B.C.) ya binaliwana nan Hudyu (Esth. 8:1-10:3), ya (5) nan imbaluynan nan Alin hi Artaxerxes I (465-424 B.C.) ya bimmadang ay da Ezra ay Nehemiah (Ezra 7:1-28; Neh. 2:1-8).

¹⁰ Mu ad ugwan, Apo Dios, ya hay ngadan nin di hapitonmih nalpahan an amin nan na'at? An da'mi ya agguymi inunud an amin nan inyuldinmun ¹¹ indatmuh nan baalmun propetan inalidan da'miy, Nan lutan dumatnganyu ta hakuponyu ya nalugit an napnuan di bahol, ya nun'appuhin umipabain di gun aton nan tataguh di. ¹² Ya imbagam ay dida ta adida mahkay ahawaon nan bo'on Hudyu, ya adida goh badangan didah pumhodanda unu hay umabakandah unmi pohdon an hakupon nan luta, ta way ipabanohmih nan holagmi ta bagidah enggana. § ¹³ Ya He"a ya minolta da'mi ti dimmalat nan nidugah an numbaholanmi. Mu minanghanmuy nummoltam ay da'min bo'on din immannung an ma'at hi moltami, ya unmuat goh impabangngad an impa'anamut nan udumnah abungda. ¹⁴ Ya ngadan nin di pambalmih unmi goh adi unudon nan Uldinmu ta inayunmin mi'yahawah nan gun mangamangat hinan nun'appuhin pumbaholan? Ya gulat ta atonmi goh at umannung an bumungot'a, ya inubah da'mi ta mi'id mah ah ohah ma'angang. ¹⁵ O Apo Dios an dayawonmin holag Israel, He"a ya na'ahhamad di aatmu! Ti da'mi ya numbahol amin He"a, mu ta"on ya inyabulutmu an waday ma'angang ay da'mi. Ya immannung an numbahol amin He"a, at henen baholmiy mangipabain ay da'mih pi'hagganganmin He"a."

§ 9:12 Deut. 11:8-9; Isa. 1:19; Ezek. 37:25.

10

Hay Mahapul an Aton nan Nangahawah nan Hentil

¹ Ya heden gutud di nunhihippia' hinan hingang nan Timplun Apo Dios an gun lumugwalugwan munluwalun mangitutuyuh nan numbaholan nan holag Israel ya do'olda ahan di linala'i, ya binabai, ya din ung'ungungngan na'amung hinan wada', ya nidugah di kimmilaanda. ² Ya hi Shekaniah an hina' Jehiel an ohan nalpuh nan holag Elam ya inalinan ha"i di, "Da'mi ya numbahol amin Apo Dios an dayawon tu'un dumalat di nangahawaanmih nan binabain Hentil hinan babluy! Mu ta"on un umat hinay na'at ya wada damdamay namnaman nan tatagun holag Israel. ³ At ad ugwan ya itulagmin Apo Dios an pun'ihyanmi nan a'ahawamin Hentil, ya pinakakmi dida, ya ta"on nan imbabaluyda ya pun'itnudda.* Ya immannung an unudonmi nan itugunmu ya nan itugun di udumnah nan nangunud hinan Uldin Apo Dios, ya atonmin amin nan mahapul hi ma'at an niyuldin. ⁴ At tuma'dog'a, Ezra, ti he"ay ad biyang an mangat, at badanganmi he"a! At aga at itulidmu ya inatmu!"

⁵ At ha"i an hi Ezra ya nala"uya', ya ni'tulago' din a'ap'apun di papadi, ya nan holag Levi, ya an amin din holag Israel ta inatda din inal in Shekaniah hi atonda. ⁶ Ya unat goh nalpah hana nan na'at ya tinayna' nan Timplun Apo Dios ta

* **10:3** Hay ugalin nan iBabylon ya mitnud nan ung'ungungnga ay inadah un munhiyan nan o'ommodda, ya inunud goh nan Huduyuh nen ugali. Mu ad Greece ya mitnud nan ung'ungungnga ay amada.

immuya' an immiyan hinan kuwaltun Jehohanan an hina' Eliashib. Ya heden wada' hidi ya agguya' ahan nangan, ya agguya' immin'inum ti innay-nayun'un nunlungdayah nan nun'appuhin gun inat din tatagun numbanggad an natiliw.

⁷ Ya hin'alina ya nundongol an niwa'at ad Judah ya ad Jerusalem an kapitulyu an ma'ayagan an amin din nalpud Babylon ta ma'amungdad Jerusalem. ⁸ Ya wada ay di adi umalih engganay tuluy algaw di maluh ya mahapul an ma'alan amin nan banohna ya gina'una an hiyah ne naha-hapit ya inabulut nan u'upihyal ya nan a'ap'apun di tataguh mahapul an ma'at. Ya ma'aan di biyangnan mibilang ay danen na'amung an din numbanggad an natiliw.

⁹ Ya heden gutud di tuluy algaw eden miyaduwapuluy algaw hinan miyahiyam an bulan[†] ya an amin din tatagun numpunhituh babluy an hinakup ad Judah ya ad Benjamin ya immalidan amin hitud Jerusalem ta na'amung amih nan gettaw di Timplu. Ya heden timpu ya nidugah an ongo'ongol di udan. Ya dumalat heden aat di timpu ya nan ama'ahhapul de han pummimitinganmi ya unmi intulid di hen'awmi ti ahi'o'oyog ami. ¹⁰ Ya ha"in an padi ya timma'doga', ya inali' ay diday, "Da'yu ya imbahhawuy Uldin Apo Dios an dumalat nan nangahawaanyuh nan binabain Hentil, at unyu mah inudman di bahol nan holag Israel! ¹¹ At ad ugwan ya mahapul an muntutuyu ayun Apo Dios an dayawon din a'apu tu'u, ya inunudyu nan

[†] **10:9** Unu Kislev (November-December) 20, 458 B.C.

Uldina, ya inhiyanyu nan a'ahawayun Hentil, ya binataananyu nan tatagun numpunhituh nan babluy an ni'hituwanyu.”

¹² Ya an amin din tatagun na'amung ya init'u'day nambaldan ha"in an invaliday, “Immannung nan inalim, at hiyay atonmi. ¹³ Mu ten nidugah an do'ol ami, ya ten gutud di lawang, ya undan mabalin hi un ami mihihinnah tun gettaw? Ya nidugah di numbaholanmi, at adi mabalin an mipanuh hi oha unu duway algaw heten bahol. ¹⁴ Ya undan adi mabalin hi unyu ihinah tud Jerusalem nan upihyalmi ta diday okod an mangipanuh hinan nun'abaholan? Ya an amin nan hinohhan numbahol an dumalat nan nangahawaandah nan Hentil an ni'hituh tun babluy tu'u, ya ta awni ta madatngan nan gutud di ahumalyaanda ya unda umali, ya nitnud nan ap'apuda ya nan huwisdan den babluy an nunhituwanda. Ya gulat ta mahalimunanan di umat hinan ma'at at duminong nan nidugah an bungot Apo Dios ay ditu'u.”

¹⁵ Ya mi'id di namahiw enen ninomnomdan ma'at, an anggay da Jonathan an hina' Asahel ay Jahzeiah an hina' Tikvah, ya hay bimmadang hi niddum ay didan da Meshullam‡ ay Shabbethai an holag Levi.

¹⁶ Ya an amin din hinohhan din numbangngad an din natiliw ya inabulutda din ninomnomdah ma'at. At ha"in ya pinili' din linala'in din mumpangipangpanguluh nan hinohhan himpangapu, ya intudo"uy ngadanda ta diday munhu-

‡ **10:15** Hiyay ohan numbahol ay Apo Dios ti ni'yahawah nan Hentil (verse 29).

malya, at ente"adan inat hidin hopap di algaw eden miyapulun bulan^{§ 17} ta nalpah hidin hopap di algaw hinan hopap di bulan eden mehnod an tawon.*

Nan Lehtan nan Linala'in Numbahol

¹⁸ Hiya hatuy nitudo' hi ngadan nan linala'in numpangahawah nan bo'on Hudyu:

Nan Papadi

Nan papadi ya na'uhig di lehtaan nan hino-hhan himpangapu. Hay nahhun an nalehta ya nan holag Jeshua ya nan a'aginan imbabaluy Jozadak an da Maaseiah, ya hi Eliezer, ya da Jarib ay Gedaliah. ¹⁹ Ya dida ya intulagdan ihiyan nan a'ahawada, ya ene'nongdan hino-hha nan buta'al an kalnilu ta way a'aliwan di baholda.

²⁰ Ya da Hanani ay Zebadiah an nalpuh nan holag Immer.

²¹ Ya hi Maaseiah, ya hi Elijah, ya hi Shemaiah, ya da Jehiel ay Uziah an nalpudah nan holag Harim.

²² Ya hi Elioenai, ya hi Maaseiah, ya hi Ishmael, ya hi Nethanel, ya da Jozabad ay Elasa an nalpudah nan holag Pashhur.

Nan Holag Levi

²³ Ya nan holag Levi an da Jozabad ay Shimei, ya hi Kelaiah an nangadnan goh hi Kelita, ya hi Pethahiah, ya da Judah ay Eliezer.

§ **10:16** Unu Tebeth (December-January) 1, 458 B.C. (unu December 29, 458 B.C.). * **10:17** Unu Nisan/Abib (March-April) 1, 457 B.C. (unu March 27, 457 B.C.).

²⁴ Ya nan kumakanta an hi Eliashib.
Ya nan mumpun'adug hinan pantaw hi Tim-
plu an hi Shallum ya da Telem ay Uri.

Nan Udumnah Hudyu

²⁵ Ya hiyatu goh di lehtaan nan udumnah
holag Israel an numbahol:

An hay nalpuh nan holag Parosh ya da
Ramiah ay Izziah, ya hi Malkijah, ya hi Mijamin,
ya hi Eleazar, ya da Malkijah ay Benaiah.

²⁶ Ya hay nalpuh nan holag Elam ya da Mat-
taniah ay Zechariah, ya hi Jehiel, ya hi Abdi, ya
da Jeremoth ay Elijah.

²⁷ Ya hay nalpuh nan holag Zattu ya da Elieo-
nai ay Eliashib, ya hi Mattaniah, ya hi Jeremoth,
ya da Zabad ay Aziza.

²⁸ Ya hay nalpuh nan holag Bebai ya da Jeho-
hanan ay Hananiah, ya da Zabbai ay Athlai.

²⁹ Ya hay nalpuh nan holag Bani ya da
Meshullam ay Malluk, ya hi Adaiyah, ya hi
Jashub, ya da Sheal ay Jeremoth.

³⁰ Ya hay nalpuh nan holag Pahath-Moab ya
da Adna ay Kelal, ya hi Benaiah, ya hi Maaseiah,
ya hi Mattaniah, ya hi Bezalel, ya da Binnui ay
Manasseh.

³¹ Ya hay nalpuh nan holag Harim ya da
Eliezer ay Ishijah, ya hi Malkijah, ya hi Shema-
iah, ya hi Shimeon, ³² ya hi Benjamin, ya da
Malluk ay Shemariah.

³³ Ya hay nalpuh nan holag Hashum ya da
Mattenai ay Mattattah, ya hi Zabad, ya hi
Eliphelet, ya hi Jeremai, ya da Manasseh ay
Shimei.

³⁴ Ya hay nalpuh nan holag Bani ya da Maadai ay Amram, ya hi Uel, ³⁵ ya hi Benaiah, ya hi Bedeiah, ya hi Keluhi, ³⁶ ya hi Vaniah, ya hi Meremoth, ya hi Eliashib, ³⁷ ya hi Mattaniah, ya da Mattenai ay Jaasu.

³⁸ Ya hay nalpuh nan holag Binnui ya da Shimei ³⁹ ay Shelemiah, ya hi Nathan, ya hi Adaiyah, ⁴⁰ ya Maknadebai, ya hi Shashai, ya hi Sharai, ⁴¹ ya hi Azarel, ya hi Shelemiah, ya hi Shemariah, ⁴² ya hi Shallum, ya da Amariah ay Joseph.

⁴³ Ya hay nalpuh nan holag Nebo ya da Jeiel ay Mattithiah, ya hi Zabad, ya hi Zebina, ya hi Jaddai, ya da Joel ay Benaiah.

⁴⁴ Dida hanay linala'in nangahawah nan bin-abain Hentil, ya nan udumnan dida ya waday imbabaluyda.

Nan Hapit Apo Dios
Ifugao, Batad: Nan Hapit Apo Dios (Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Batad Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Audio recording © 2012 Hosanna

All rights reserved.

2021-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

73caf6e3-622f-5761-a5ec-fa654aef623d